MADA

L'OFFICIEL

LIETUVA

DE LA COUTURE ET DE LA MODE DE PARIS

2015 RUDUO–SĖJIS–SPALIS

RYTOJAUS MADA:
KAS TOLIAU?

TVARUMO SOSTINĖ
KOPENHAGA

VISŲ AKYS –
Į VAIKŲ MADĄ!

PAŽINTIS:
WWW.LOFFICIEL.LT
AMBASADORIAI

GUCCI ISTORIJA – IŠ
PIRMŲ LŪPŲ

ATGAL Į ATEITĮ

+ net 5
mados fotosesijos

Nr. 79, 4,50 €

ISSN 2029-4247

Modelis
Jona G. Gudmundsdottir
dėvi XUAN suknelę,
THE ROMANCE WAS
BORN skrybėlę.

MADA L'OFFICIEL LIETUVA

NR. 79 2018 RUGSĖJIS–SPALIS

170

120

98

158

STAMBUS PLANAS
Iš pirmų lūpų: iššifruoti mados kodus
94 p.

Visų akys – į vaikų madą
98 p.

Specialus interviu: Patrizia Gucci
102 p.

Balmain aukso amžius
106 p.

Svečiuose pas garsią floristę
112 p.

GROŽIO PASLAPTYS
Futurizmas kvepalų buteliuke
118 p.

Makiažo pamokos su Olesia Žuravliova
120 p.

Parfumerijos naujienos
122 p.

Revoliucija grožio pramonėje
126 p.

GYVENIMO MENAS
Pokalbis: viskas apie rūšinę kavą
134 p.

Penki sveikuolių gėrimai
138 p.

Mados fotosesija „Mados asanos“
142 p.

Pažintis: kurianti kino ateitį
153 p.

Poetės Indrės Valantinaitės atradimai
156 p.

Iš arčiau: modernizmas architektūroje
158 p.

Madinga kryptis: Tokijas
162 p.

Gatvės stilius: ratuota Kopenhaga
164 p.

Mados fotosesija „Sveika, ateitie!“
170 p.

Įkvėpimai pagal Victorią Dias
184 p.

AMŽINASIS ROMANAS

Miesto veidą atspindi ne tik jo architektūra, bet ir gyventojų apdarai – kalbama apie Paryžiaus eleganciją, Milano spindesį, Niujorko prašmatnumą, Kopenhagos atsainumą, Vilniaus bohemą ir garsiąsias Kauno poniutes. Amžinąjį miesto ir mados meilės romaną fiksuoja mados fotografija, tad keliaukime į praeitį, kad išsiaiškintume, kokiomis aplinkybėmis atsirado mados fotografija, kas tie pirmieji ją populiarinę fotografai ir kokią vietą joje užima miestas.

DR. KRISTINA STANKEVIČIŪTĖ
DR. REMIGIJUS VENCKUS
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Rimti fotografijos kūrybinio lauko atstovai mados fotografija tradiciškai nesižavi, nes ji juk formuojama užsakovo interesų, kurie kelia didžiulę grėsmę meninei tokios kūrybos vertei. Juolab kad ir vaizduojamas objektas – dažnai kasdieniškas buitinis (drabužiai ar batai), atitolęs nuo tikrojo meno ir jo kilnios paskirties vesti žiūrovą į sielos nuskaidrėjimą, kultūros kūrėjų graikų vadintą kilniu senovišku vardu katarsis.

Nepaisant šios liūdnos dalykų padėties, mados fotografijose atsiskleidžia laikotarpio gyvenimas, pažiūros, siekiai, idealai ir svajonės. Ankstyvosios mados nuotraukos tiesiog kvapą gniaužia savo estetika, formomis ir naratyvais.

Pagrindinė mados fotografijos skleidimosi erdvė – mados žurnalai (į ją šiandien įžūliai braunasi internetas, bet apie tai šį kartą nekalbėsime). Galima drąsiai teigti, kad be mados žurnalų mados fotografija paprasčiausiai neegzistuotų. Tačiau reikia pažymėti ir tai, kad fotografijos privalumus mados žurnalai suvokė ne iškart. Štai, pavyzdžiui, nuo 1892 m. leidžiamas žurnalas „Vogue" tik 1913 m. atsisakė mados iliustracijų ir pirmą kartą nusamdė savo mados fotografą – juo tapo žinomas įžymybių fotografas baronas Adolphas de Meyeris (iš tiesų baroniška kilmė buvo šioks toks melas, leidęs A. Meyeriui tvirčiau jaustis savo klientų akivaizdoje). Savo pagrindine užduotimi jis laikė prabangos, turto ir laisvalaikio vaizdavimą žurnalo puslapiuose.

AUKSO AMŽIUS PARYŽIUJE

Mados fotografijos ištakos neatsiejamos nuo dviejų vardų – žurnalo „Vogue" ir fotografo Edwardo Steicheno. Būtent jo nuotraukos, publikuotos 1911 m. balandžio mėn. žurnale „Art et Décoration", tapo pirmosiomis mados fotografijomis. Jose pirmą kartą buvo fotografuojami ne aprengti manekenai, o gyvi, populiaraus prancūzų dizainerio Paulo Poiret kolekcijos drabužiais apvilkti modeliai. E. Steicheno vizualinis stilius – sceniška sapno, paslapties aura, abstrahuota, elegantiška atmosfera implikuoja fantastinę, dekoratyvią aplinką, su kuria modeliai tiesiog susilieja. Šio pasaulio nerasime kažkur už kampo, jis galbūt išvis neegzistuoja. Iki E. Steicheno mados žurnalai buvo susitelkę į drabužių atvaizdavimą.

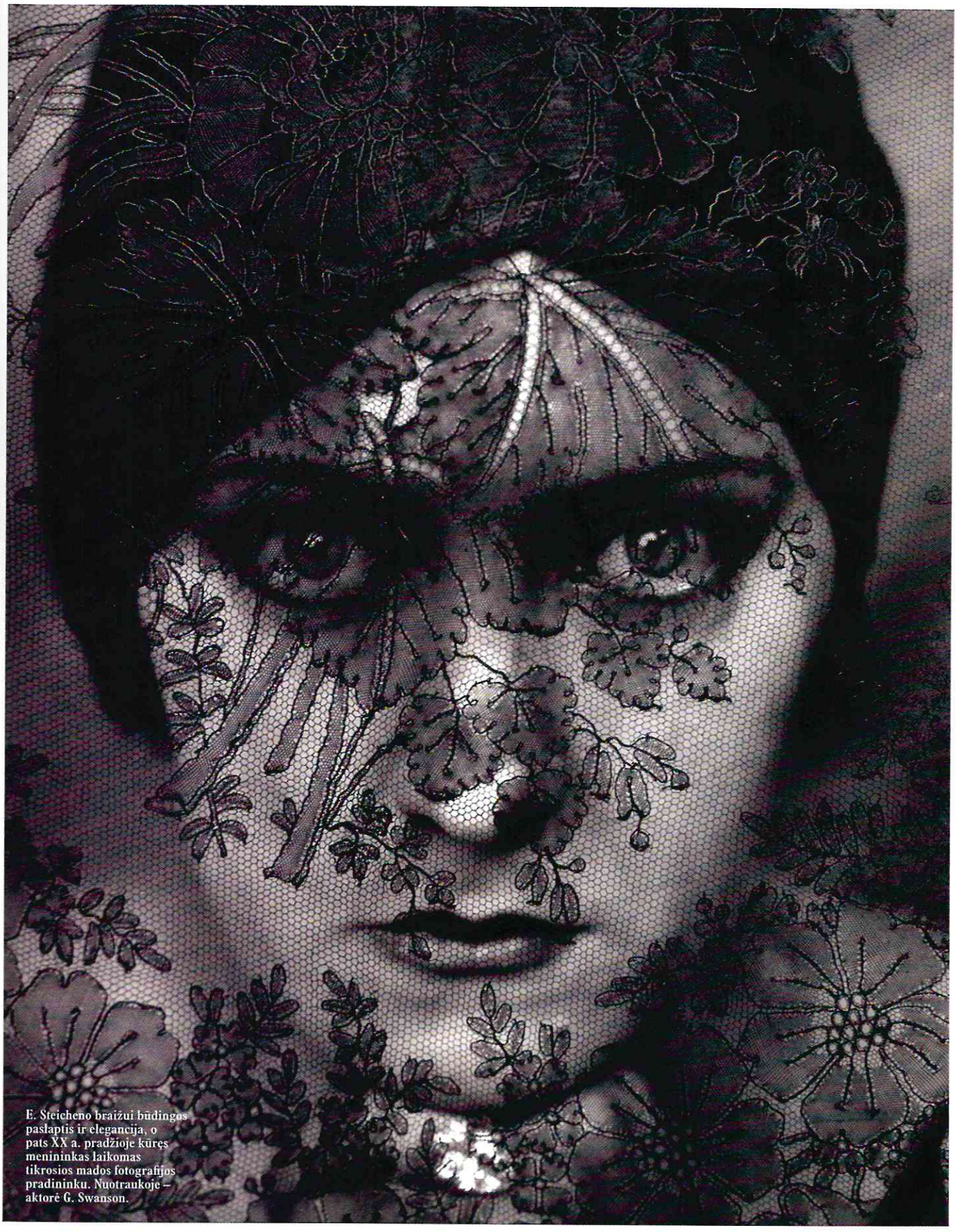

E. Steicheno braižui būdingos paslaptis ir elegancija, o pats XX a. pradžioje kuręs menininkas laikomas tikrosios mados fotografijos pradininku. Nuotraukoje – aktorė G. Swanson.

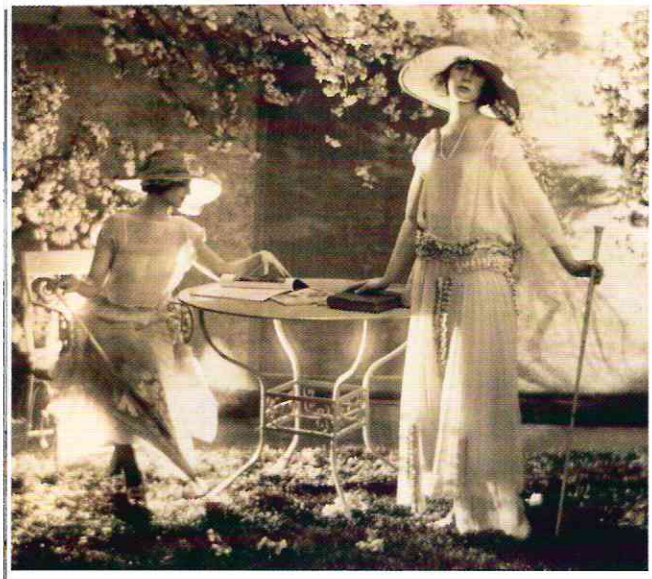

Pirmieji mados fotografijos pradininko A. de Meyerio darbai dar 1913-aisiais pradėti spausdinti žurnale „Vogue".

Svarbiausioje Europos mados sostinėje Paryžiuje tuo metu garsėjo fotografas George'as Hoyningenas-Huene (1900–1968) – tikras baronas, kilęs iš žymios aristokratų šeimos (tėvas buvo vyriausiasis caro Aleksandro III dvaro žirgininkas). Po revoliucijos šeimai traukiantis iš Rusijos, jaunasis George'as atsidūrė Paryžiuje – meno, kurį nuo seno dievino, ir mados mieste. Pradėjęs mokytis piešimo jis netruko suvokti, kad mados iliustratoriaus darbas – puikiai mokamas. Pirmiausia savo paslaugas jis pasiūlė seseriai Betty ir jos siuvinių ateljė „Yteb", bet jau 1925 m. tarp G. Hoyningenui-Huene klientų buvo žurnalai „Harper's Bazaar", „Women's Wear" ir „Le Jardin des modes".

Dėl bičiulio fotografo Mano Ray'aus pažinčių G. Hoyningenui-Huene tapo ne tik prancūziškojo „Vogue" iliustratoriumi, bet ir atrado fotografiją. Taip ja susižavėjo, kad naudojosi bet kokia atsiradusia proga padirbėti „Vogue" fotostudijoje. Kai kartą vienas iš fotografų nepasirodė sutartu laiku, jaunasis entuziastas netruko jį pakeisti.

MIESTAS YRA TA DOMINUOJANTI ERDVĖ, KURI UŽPILDO MADĄ SAVO VAIZDINIAIS, O MADA SAVO RUOŽTU ĮKVEPIA MIESTUI JUDESIO IR LENGVUMO.

Modeliai V. Kent ir P. Leaf 1934-ųjų kostiumų dizainerio L. Lelongo užsakytoje fotosesijoje. Autorius – G. Hoyningenas-Huene.

SUREŽISUOTA IKI SMULKMENŲ

G. Hoyningeno-Huene kūryba išsiskiria tuo metu neįprastomis geometrizuotomis fotografijų kompozicijomis, o konstruktyvų komponavimo braižą lėmė domėjimasis menu ir rusų konstruktyvizmu, apeliavusiu į funkcionalaus, progresą garbinančio miesto idėją.

Štai, pavyzdžiui, 1928 m. „Vogue" liepos mėnesio fotosesijos nuotraukoje, pristatančioje maudymosi ir laisvalaikio aprangą, regimas ant laiptų sėdintis vyras, šalia jo stovi moteris. Laiptų sienelė juoda kaip ir moters kelnaitės, kurių rumbo linija sutampa su laiptų pabaiga. Moteris vilki horizontaliai dryžuotą palaidinę ir avi vertikaliai dryžuotus batelius. Taip linijos suskaido kompoziciją į aiškias geometrines plokštumas, kūnus sujungdamos į bendrą tarsi industrinę konstrukciją, lyg jie irgi būtų geometrinės figūros ar griežtai taisyklingo statinio konstrukcijos dalis.

Juoda laiptų, ant kurių sėdi vyriškis, sienelė kuria dialogo su moterimi įspūdį. Virš jų regima kita – balta – laiptų sienelė, ant laiptų juodame fone matome moters kojas,

Legendinė G. Hoyningeno-Huene fotosesija žurnalui „Vogue“, 1928 m.

GALIMA DRĄSIAI TEIGTI, KAD BE MADOS ŽURNALŲ MADOS FOTOGRAFIJA PAPRASČIAUSIAI NEEGZISTUOTŲ.

Prancūzų dizainerio J. Patou maudymosi kostiumėlių reklaminė fotosesija. Autorius – G. Hoyningenas-Huene. 1930 m.

nufotografuotas iki kelių. Detaliai apgalvota kompozicija formuojama iš taisyklingų linijų, kuriančių savotišką dialogą su konstruktyvistine daile ir architektūra.

G. Hoyningenui-Huene išvykus į Niujorką, jo vietą prancūziškajame „Vogue“ užėmė jo artimas draugas ir meilužis, vokiečių kilmės fotografas Horstas P. Horstas (1906–1999), į Paryžių atvykęs studijuoti architektūros pas legendinį Le Corbusier. Pradėjęs dirbti su G. Hoyningenu-Huene, H. P. Horstas greitai pranoko savo mokytoją – jau 1931 m. prancūziškuose mados žurnaluose pasirodė autorinių jo nuotraukų.

H. P. Horstas buvo perfekcionistas, nieko nepaliekantis atsitiktinumui. Fotosesijų erdvę ir medžiagą pasiruošdavo iš vakaro, kad ryte galėtų dirbti netrikdomas. Jo kūryba – tai nuolatinis nusistovėjusio ikoninio dailės paveikslo normų perkėlimas į fotografiją. Puikiai derindamas apšvietimą ir specialiai sukurtas minimalias dekoracijas, išnaudodamas optikos galimybes ir retušavimą jis išryškindavo moters figūros grožį ir jos erotiškumą. Nuo pat pradžių H. P. Horsto darbai išsiskyrė ramybe, rimtumu bei dėmesiu šviesos ir šešėlių žaismui. Fotomodeliai atrodė vieniši ir nutolę, o bendras fotografijų stilius puikiai perteikė 1930-ųjų prabangos siekį.

IMITAVO MIESTO VAIZDUS

Precizišką atmosferą H. P. Horstas dažniausiai kūrė savo studijoje, tačiau kai kurios nuotraukos žaidžia didmiesčio vaizdiniais, atsiveriančiais peržengus studijos slenkstį. 1947 m. nuotraukoje jauna moteris, vilkinti E. Schiaparelli vakarinę suknelę, pozuoja nusisukusi nuo fotoobjektyvo. Foną jai kuria sukomponuota raudonos spalvos geometrinių figūrų dekoracija. Nors dėl žiūrovo dėmesio konkuruoja ir dekoracijos, ir fotomodelis, žvilgsnis pirmiausia krypsta į dekoracijas, kurios primena pastatų, sienų, koridorių konstrukcijas. Geometrinių figūrų fonas kuria urbanistinės, progresą ženklinančios konstruktyvios erdvės iliuziją ir veikia kaip užuomina į didmiesčio dangoraižius.

Panaši stilistika atsispindi ir kur kas vėlesnėje, 1962 m. sukurtoje, nuotraukoje „Niujorko Parko aveniu mada“. Milžiniškų dangoraižių fone iš trijų ketvirčių pozicijos įamžinta šuoliuojanti mergina pūsta suknele. Modelio judesys kuria dialogą su ją supančiais dangoraižiais bei erdvės perspektyvą ženklinančiomis dangoraižių linijomis, brėžiamomis stiklo ir metalo konstrukcijų. Moters įvaizdis kuria lengvumo ir nesvarumo įspūdį, kontrastuojantį su pastatais, simbolizuojančiais tvirtą ir nepaslankią urbanistinę miesto materiją.

Šias dvi nuotraukas skiria 15 metų, tačiau abiejose ypatingas dėmesys skiriamas miestui – vienoje jis įsivaizduojamas, o kitoje – tikras. Autorius – H. P. Horstas.

Dvi skirtingu laikotarpiu sukurtas nuotraukas sieja H. P. Horsto fotografijos galia: gyvybės sudaiktinimas ir daikto sugyvinimas, formos ir svorio perkėlimas besvoriar ir beformiams objektams. 1947 m. nuotraukoje urbanistinės konstrukcijos ir erdvė yra menamos. Dekoracijos kuri trapumo, nestabilumo ir nesvarumo įspūdį, o tamsi motei figūra šviesiame fone tarsi įgauna daugiau svorio, atrodo sunkesnė, nei yra. 1962 m. nuotrauka kelia visiškai priešir gų asociacijų: modelio judesiai kontrastuoja su griežtomis urbanistinėmis pastatų konstrukcijomis ir lemia besvorės, trapios figūros įspūdį.

ĮAMŽINO KINŲ KVARTALĄ

Su privilegijuota mados fotografijos pozicija kostiumo atva davime konkuruoja dokumentinė fotografija. Vienas žymia sių XX a. pradžios JAV dokumentininkų Arnoldas Genthe (1869–1942) savo nuotraukose įamžino San Fransisko visuomenės veikėjus, politikus, meno elitą, o žvaigžde tapo užfiksavęs kasdienį San Fransisko kinų kvartalo gyvenimą. A. Genthe labiausiai rūpėjo fotografuojamo asmens emocijos, charakterio ypatybės, tradicijos ir jų tęstinumas. Drabu jo kūriniuose – ne tik mada, tai – bendruomenės tradicijų tęstinumo ženklas.

GEOMETRINIŲ FIGŪRŲ FONAS KURIA URBANISTINĖS, PROGRESĄ ŽENKLINANČIOS KONSTRUKTYVIOS ERDVĖS ILIUZIJĄ IR VEIKIA KAIP UŽUOMINA Į DIDMIESČIO DANGORAIŽIUS.

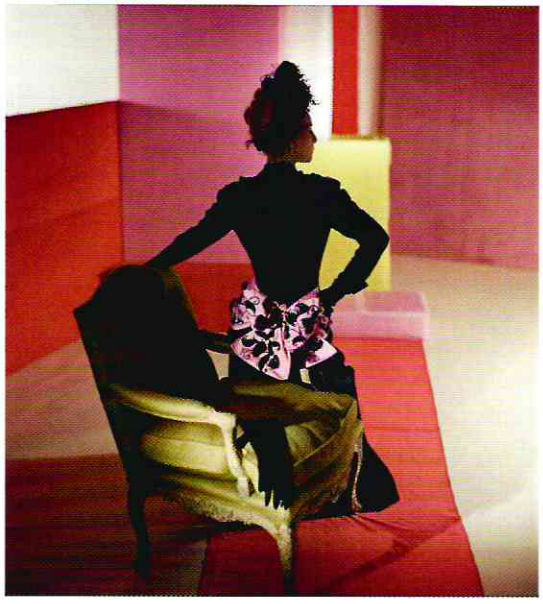

Iš Berlyno į San Fransiską pabėgęs nuo akademinės karjeros, jaunasis Arnoldas tapo JAV reziduojančio vokieč aristokrato vaikų mokytoju ir savarankiškai išmoko fotogr fuoti. Darbdavio šeima atvėrė jam kelius į San Fransisko aukštuomenę bei supažindino su naujuoju greitu „Kodak fotoaparatu. Labiausiai A. Genthe intrigavo miesto kinų kvartalas, kuriame jis fotografavo viską iš eilės – nuo vaik iki narkomanų. Vengdamas įkyrėti savo objektams, dažnai fotografuodavo slapta, o siekdamas perteikti kinų kultūro autentiką, vakarietiško miesto požymius iš savo nuotrauk tiesiog ištrindavo.

1906 m. San Fransiską sukrėtė žemės drebėjimas, suni kojęs 80 proc. miesto. Po jo kilęs gaisras sunaikino didžiąj dalį ankstyvųjų A. Genthe darbų, išlikusios apie 200 nuotraukų – vieninteliai žinomi senojo San Fransisko vaizdai.

Po šio įvykio menininkas kurį laiką eksperimentavo spalvotos fotografijos technologijomis, pirmasis pradėjo

H. P. Horsto įamžinta savo apartamentuose Paryžiuje pietaujanti G. Coco Chanel, 1963 m.

Laikraščius skaitančios pozuotojos – didmiesčio ir mados sintezę puikiai įkūnijančioje 1943 m. darytoje H. P. Horsto nuotraukoje.

Šie San Fransisko kinų kvartalo gyventojai, iš kurių kostiumų galima spręsti apie jų aukštą socialinę padėtį, buvo tapę A. Genthe fotoobjektyvo numylėtiniais.

naudoti spalvas reklamai. 1911 m. persikėlęs į Niujorką A. Genthe pirmasis išleido spalvotą žurnalo viršelį (tai buvo vaivorykštės virš Didžiojo Kanjono atvaizdas). Jį dievino to meto žvaigždės – Greta Garbo, Arturo Toscanini, Sinclairas Lewisas, Johnas D. Rockefelleris. Didžiausiu gerbėju tapo prezidentas W. Wilsonas, nepagailėjęs tūkstančio dolerių už vieną savo žmonos nuotrauką. Nepaisydamas didžiulių kainų (o gal kaip tik dėl jų), W. Wilsonas, kaip vėliau rašė savo autobiografijoje, „beprotiškai džiaugėsi" madingojo fotografo nuotraukomis (tai liudijo pilnos jų Baltųjų rūmų sienos), o A. Genthe tapo toks populiarus, kad nebegalėjo fotografuoti visų norinčių. Turėjo rinktis klientus ir pirmenybę teikė kino bei teatro žvaigždėms, ypač klasikinio grožio veido bruožais.

Apibendrinant reikia pasakyti, kad pradžioje minėtas miesto ir mados romanas – gana nuoseklus ir nuspėjamas. Ankstyvoji mados fotografija, nors kuria iliuzinę, nerealistišką aplinką, nėra nepriklausoma ar atitrūkusi nuo miesto įvaizdžio. Miestas yra ta dominuojanti erdvė, kuri užpildo madą savo vaizdiniais, o mada savo ruožtu įkvepia miestui judesio ir lengvumo. Taigi mados fotografija visada buvo ir liks miesto bei mados santykio reportere.

Pinterest archyvo nuot.